

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Закладу вищої освіти

«Подільський державний університет»

Володимир ІВАНІШИН

«25» червня 2024 р.

ВИСНОВОК

Про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи ВІТРОВЧАК Лінди Андріївни «Оптимізація елементів технології вирощування чорнушки посівної в умовах Лісостепу західного», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія

ВИТЯГ

із протоколу міжкафедрального семінару факультету агротехнологій і природокористування Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» від 24 червня 2024 року

ПРИСУТНІ:

Гораш О.С. – доктор сільськогосподарських наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри рослинництва, селекції та насінництва – головуючий на засіданні

Хоміна В.Я. – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Овчарук В.І. – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри садівництва і виноградарства

Трач О.В. – доктор сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри енергозберігаючих технологій та енергетичного менеджменту

М'ялковський Р.О. – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою

Бахмат О.М. – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри екології і загальнобіологічних дисциплін

Лапчинський В.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан факультету агротехнологій і природокористування

Мулярчук О.І. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри садівництва і виноградарства

Хмелянчишин Ю.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Григор'єв В.М. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, в.о. завідувача кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин

Плахтій Д.П. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри екології і загальнобіологічних дисциплін

Вільчинська Л.А. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Тарасюк В.А. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин

Безвіконний П.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою

Кушнірук Т.М. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою

Потапський Ю.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою

Петрище О.І. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою

Козіна Т.В. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, асистент кафедри садівництва і виноградарства

Падалко Т.О. – доктор філософії, асистент кафедри садівництва і виноградарства

Небаба К.С. – кандидат сільськогосподарських наук, асистент кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Ткач І.В. – кандидат сільськогосподарських наук, докторант кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин

Шейко І.М. – асистент кафедри рослинництва, селекції та насінництва

Побережна Л.В. – аспірант кафедри екології і загальнобіологічних дисциплін

Сікора А.Г. – аспірант рослинництва, селекції та насінництва

Кількість присутніх 24 особи, з яких 6 докторів сільськогосподарських наук, 15 кандидатів сільськогосподарських наук, 1 асистент, 2 аспіранти

Порядок денний:

Розгляд дисертаційної роботи аспірантки кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин Вітровчак Лінди Андріївни «Оптимізація елементів технології вирощування чорнушки посівної (*nigella sativa* L.) в умовах Лісостепу західного», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство для надання висновку про наукову новизну, теоретичне а практичне значення результатів проведеного дослідження.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі рослинництва, селекції та насінництва факультету агротехнологій і природокористування Закладу вищої освіти «Подільський державний університет». Тема дисертаційної роботи затверджена вченою радою Подільського державного аграрно-технічного

університету 20 жовтня 2020 року, протокол №3. Науковим керівником призначено кандидата сільськогосподарських наук, доцента кафедри садівництва і виноградарства, землеробства та ґрунтознавства Строяновського Василя Станіславовича. Від 28 вересня 2023 року, протокол №8 у зв'язку із зміною місця роботи Строяновського В.С., науковим керівником призначено доктора сільськогосподарських наук, професора кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин Бахмата Миколу Івановича.

СЛУХАЛИ:

Доповідь Вітровчак Лінди Андріївни про основні положення дисертаційної роботи на тему «Оптимізація елементів технології вирощування чорнушки посівної (*nigella sativa* L.) в умовах Лісостепу західного», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія

За 20 хвилин доповідачка виклала основні результати дисертаційного дослідження. Обґрунтувала актуальність теми, вказала на мету та завдання дослідження, охарактеризувала основні положення, що відображають наукову новизну та практичну цінність одержаних результатів.

Дисертанту учасниками семінару були задані питання:

Трач І.В., кандидат сільськогосподарських наук, асистент

- Поширення чорнушки в світі та в Україні?
- Ботанічна характеристика та біологічні особливості культури?

Падалко Т.О., доктор філософії, асистент

- У Вас в роботі є кількість листків, проте не наведена площа листкового апарату рослин чорнушки посівної? Ви визначали цей показник?
- За якою методикою визначається площа листків нігели?

Мулярчук О.І., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- В роботі наведені показники вмісту жиру та ефірної олії в насінні чорнушки посівної. Які ще діючі речовини містяться в насінні рослини?
- Які властивості препаратів на основі чорнушки посівної?

Тарасюк В.А., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- Які сівалки застосовуються для сівби чорнушки посівної?
- Як боролися з бур'янами в посівах чорнушки посівної? Чи використовували гербіциди, якщо так, то які і проти яких бур'янів?

Безвіконний П.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- Який фон добрив у Ваших дослідженнях?
- Коли вносили добрива*

Ткач О.В., доктор сільськогосподарських наук, доцент

- Який регіон є для чорнушки посівної найбільш сприятливим?
- На яких ґрунтах рекомендовано вирощувати культуру?

М'ялковський Р.О., доктор сільськогосподарських наук, професор

- Який спосіб збирання чорнушки посівної? Яка збиральна техніка застосовується?
- При якій стиглості та вологості насіння проводять збирання?

Гораш О.С., доктор сільськогосподарських наук, професор

- У роботі вивчались норми висіву насіння в кг/га. Яка кількість за кожної норми висіву у тис. чи млн. штук?
- За якою методикою проводили енергетичну оцінку вирощування чорнушки?
- Хімічний склад насіння тютюну, зокрема які кислоти входять і їх промислове значення?

Кушнірук Т.М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

- Звідки походить назва рослини? Що означає видова назва в перекладі з латинської?

Шейко І.М., асистент

- Які препаративні форми ліків, до складу яких входить чорний кмин?
- Ви згадували про БАДи, з якою метою їх вживають?

Побережна Л.В., аспірант

- Яка гіпотеза Ваших наукових досліджень?
- Які загальнонаукові та спеціальні методи використовувались в дослідженнях?

У обговоренні дисертаційної роботи взяли участь:

Овчарук В.І., доктор сільськогосподарських наук, професор (рецензент), який відмітив про актуальність теми дисертаційної роботи, про її наукову новизну та практичну цінність. Звернув увагу на наукові розробки з питань вирощування лікарських рослин, що виконувались в межах нашого закладу в різні роки. Закцентував увагу на тому, що в університеті у переліку вибіркового дисциплін є дисципліна «Лікарські рослини». Розроблені здобувачкою агротехнічні заходи вирощування чорнушки посівної сприяють отриманню високої урожайності та економічного ефекту (рівень рентабельності – поверх 450%). Для агроформувань різних форм власності регіону, що вирощують або планують вирощувати нішеві культури, авторка рекомендувала і встановила доцільність вирощування культури в умовах зони та визначила більш оптимальні строки сівби, норми добрив та способи застосування регуляторів росту.

Відмітивши високий теоретичний рівень підготовки здобувачки Лінди Андріївни, набутий практичний досвід під час виконання досліджень і належне представлення отриманих результатів наукової роботи, вважаю, що дисертаційну роботу слід рекомендувати до захисту на разовій спеціалізованій вченій раді.

Тарасюк В.А., кандидат сільськогосподарських наук, доцент (рецензент) вказав на актуальність виконаного наукового дослідження, на доцільність вирощування багатьох видів лікарських рослин, зокрема чорнушки посівної. Схема досліду вірна, фактори підібрані вдало. Доповідач гарно володіє матеріалом, чітко формулює відповіді на запитання. Наукова робота містить хорошу статистичну обробку даних, є дисперсійний аналіз, оцінка факторів експериментів за тестом Дункана, наведено кореляційні зв'язки між досліджуваними факторами та показниками продуктивності рослин у вигляді плеяди кореляційних зв'язків, що свідчить про відповідальний підхід здобувачки до виконання та оформлення дисертаційної

роботи і опрацювання експериментальних даних. Проте, є деякі зауваження та побажання: у списку власних публікацій відсутні лінки, потрібно додати; не на всі власні наукові праці є посилання в роботі; Немає нумерації на всіх додатках, а в тексті відсутні на них посилання; у рекомендаціях виробництву бажано вказати норми застосування рекомендованих регуляторів росту рослин; бажано було б вказати, які ненасичені жирні кислоти містяться в олії чорнушки; є невдалі вирази та технічні помилки.

Проте, ці зауваження не знижують наукової і практичної цінності дисертаційної роботи. Тому, вважаю, що робота відповідає вимогам, що ставляться до робіт відповідного рівня і може бути допущена до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Хмелянчишин Ю.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, відмітив актуальність теми обраного наукового дослідження, вказав на високий рівень підготовки здобувача у представленні результатів дослідження. Відмітив, що цікава презентація, матеріал викладений у логічній послідовності. Значна кількість експериментальних даних, які статистично опрацьовані. Експериментальні дані показано у вигляді графіків та фото, що значно покращує сприйняття матеріалу. На мою думку, робота за оформленням відповідає вимогам, за змістом – спеціальності 201 «Агрономія». Серед незначних недоліків рецензент звернув увагу на відсутність посилань у тексті на власні наукові праці. Бажано було б також у вступі акцентувати увагу на учених, які здійснили значний внесок в розвиток галузі лікарського рослинництва.

Загалом вважаю, що наукова робота є завершеною науковою працею і рекомендую її до захисту на разовій спеціалізованій раді.

М'ялковський Р.О., доктор сільськогосподарських наук, професор, вказав на належну теоретичну і практичну підготовку здобувачки Вітровчак Лінди Андріївни. Звернув увагу на гарне представлення презентаційного матеріалу: як самої презентації, так і роздаткового матеріалу: зразків насіння, олії та препаратів на основі нігели. Відмітив, що робота має наукову новизну і практичну цінність для сільгосптоваровиробників і з огляду на високий рівень рентабельності культури, може становити значний інтерес для широкого кола науковців і виробників.

На мою думку, дисертаційну роботу слід рекомендувати до захисту на разовій спеціалізованій вченій раді.

Ткач О.В., доктор сільськогосподарських наук, доцент вказав на доцільність виконання досліджень із лікарськими рослинами, зокрема в умовах зони Лісостепу України, оскільки спостерігається тенденція до зміни погодно-кліматичних умов у сторону потепління, тому наразі слід включати в сівозміни нішеві теплолюбні культури, які до тепер не вирощувались і отримувати стабільну урожайність. Звернув увагу на гарну фахову підготовку здобувачки Вітровчак Лінди Андріївни, яка дала обґрунтовані відповіді на запитання і на відповідному рівні доповіла результати своїх наукових досліджень.

В цілому вважаю, що дисертаційну роботу слід рекомендувати до захисту на разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Визнати дисертаційну роботу Вітровчак Лінди Андріївни «Оптимізація елементів технології вирощування чорнушки посівної (*nigella sativa* L.) в умовах Лісостепу західного», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія завершеним науковим дослідженням, яке має наукову новизну і практичну цінність. Дисертаційна робота відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України №40 від 12 січня 2017 року про затвердження вимог до оформлення дисертацій», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету міністрів України №44 від 12 січня 2022 року.

З урахуванням наукової компетентності здобувачки Вітровчак Лінди Андріївни, дисертаційна робота на тему: «Оптимізація елементів технології вирощування чорнушки посівної (*nigella sativa* L.) в умовах Лісостепу західного» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття доктора філософії в галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія.

2. Пропонувати вченій раді Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» розглянути кандидатури членів разової спеціалізованої вченої ради, створеної для прийняття до розгляду та проведення захисту дисертації Вітровчак Лінди Андріївни, дисертаційної роботи на тему: «Оптимізація елементів технології вирощування чорнушки посівної (*nigella sativa* L.) в умовах Лісостепу західного», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 – Агрономія:

- М'ялковського Руслана Олександровича – доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри садово-паркового господарства, геодезії та землеустрою Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (голова спецради)

- Овчарука Василя Івановича – доктора сільськогосподарських наук, професора, професора кафедри садівництва і виноградарства Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (рецензент)

- Тарасюка Валерія Анатолійовича – кандидата сільськогосподарських наук, доцента кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» (рецензент)

- Федорчука Михайла Івановича – доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри ґрунтознавства та агрохімії Миколаївського національного аграрного університету (офіційний опонент)

- Мойсієнко Віру Василівну – доктора сільськогосподарських наук, професора, професора кафедри технологій у рослинництві Поліського національного університету (офіційний опонент)

Результати відкритого голосування:

За – 24

Проти – немає

Утрималося – немає

Головуючий на засіданні:

доктор сільськогосподарських наук,
професор, Заслужений діяч науки і техніки України,
професор кафедри рослинництва,
селекції та насінництва ЗВО «ПДУ»

Олександр ГОРАШ

Секретар:

кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри садово-паркового
господарства, геодезії та
землеустрою ЗВО «ПДУ»

Тетяна КУШНІРУК